

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. X. Excellentes virtutes per Sacerdotales vestes ſignificatæ, quibus
exornandi ſunt Sacerdotes vt Miſſæ Sacrificium offerant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

rans ad æternam & plenam consequendam, ac dicens cum Angelico Doctore S. Thoma: *lesu quem velatum nunc aspicio, quando fiet istud, quod in scripto: ut te reuelata cernens faice, visu sim beatus tua gloria?*

In Hymno
huius Festi.

CAPVT X.

EXCELLENTE VIRTUTES PER SACERDOTE
les vestes significata quibus exornandi sunt Sacerdotes vt Missæ Sacri-
ficium offerant.

ACRÆ VESTES, QVAS INDVNT SACERDOTE SACRIFICIUM MISSÆ CELEBRATORI, ad viuam exprimendam virtutum & operum Sanctorum præparationem, qua ornati esse debent, vt eam dignè celebrent, iuxta illud Dauidis: *Sacerdotes eius induantur iustitiam*, quasi lorica, quæ illis regat, & à pedibus ad caput protegat, exornans omnes eorum potentias & facultates internas, & externas: ita vt nulla absque proprio ornamento remaneat; sed omnes contineat virtutes, quas iustitiæ nomen complectitur. Hoc autem (ait S. Gregorius) voluit Deus D. N. significare per illas vestes, quas assignauit Sacerdotibus antiquis: ostendens eis ex ornamento priorium, quem in anima habere deberent: vt videre licebit in ultimo huius operis tractatu, qui erit de Episcopis & Prælati. Sed quoniam illi erant præcipuæ figuræ, & illud Sacerdotium quasi umbra nostrum, non habebant vim, animis imprimendi quod significabant; nostrum autem Sacerdotium, cum sit participatio ipsiusmet Christi, per omnes illas figuræ & umbras antiquas significati, efficacitatem habet, qua Sacramentum est ad animam virtutibus induendam, quas corporis indumenta insinuant. Et hæc causa fuit cur Christus Dominus noster in nocte vltimæ cænæ Sacrificium hoc obtulerit, communibus & ordinariis suis vestibus indutus; nec Apostolis suis per seipsum tunc præscripserit peculiare exteriorum vestes: vt intelligerent, præcipuam eorum vestem esse debere interiorum purificatam scilicet animam ab omni culparum genere, exornatam verò excellentibus operibus & virtutibus. Quamuis postea Sacri Apostoli eorumque Successores, ex inspiratione eiusdem Christi Domini notati cum viderent, (vt ait Sacrum Concilium Tridentinum) homines multum moueri ad maniculis exterioribus, quæ oculis cernunt: statuerunt, vt Sacerdotes non celebrarent Diuinum hoc Sacrificium ordinariis & communibus induti vestibus, sed alias tunc induerent Sacras & benedictas

Psal. 31. 9

in Pastor. c.
2. §. 3. §.
lib. 1. Epist. c.
24. Hier.
Epist. ad
Fabiol.
c. eius 1.

Seff. 23. c. 6.

quæ magna mysteria in se continerent: vt sic intelligerent, ad opus adeò heroicum non satis esse vitam ordinariam: sed opus esse induere animam illis operibus & affectibus, quos vestes illæ Sacræ referebant. Ervt S. Hieronymus ait: debere Sacerdotes mundâ conscientiâ, & virtutum vestibus ornatâ, Domini Sacramenta tractare. Et quamuis communes & ordinariæ vestes esse debeant decentes, quia eorum vita omni tempore & loco debet esse Sancta, & quæ alios ædificet: at Sacræ magis mysticæ esse debent; multò enim maiorem Sanctitatem præferre debent, cum Sacrificium Missæ offerunt: in quo collecta quodammodo est omnis perfectio doctrinæ, vitæ quæ Evangelicæ; & excellentia passionis, ac mortis nostri Saluatoris: quæ mirificè est delineata ac depicta in sex Sacerdotalibus vestibus, quas appellamus: AMICTVM, ALBAM, CINGVLVM, MANIPVLVM, STOLAM, ET CASVLAM; & in verbis, quæ dicuntur cum singula induuntur, quibus exprimitur, petiturque à Deo Domino nostro virtus, quam significant. Quod totum esse potest argumentum considerationis & orationis per singulos hebdomadæ dies. Cogitando scilicet vno die mysteria vnius vestis, & altero alterius; & in singulis perpendendo virtutem animæ, quam significant; & mysterium CHRISTI Domini, quod referunt; & exemplum, quod nobis præbuit imitandum, Et studeamus (vt ait S. Hieronymus) exequi, quod suadet Apostolus, cum dicit: *vt induamus viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, c. exspoliantes nos veterem hominem cum actibus suis, & induentes novum*, qui est IESVS CHRISTVS Dominus noster; & excelsas eius virtutes, concipientes confusionem & pudorem, quòd tali veste exuti simus, iuxta dictum Innocentij Papæ: attendat Sacerdos studiose, vt signum sine significato non ferat; & vestem sine virtute non portet: sed oret Deum, vt ea virtute ipsum exornet, vt paulatim explicabitur.

§. I. Virtutes & mysteria per Amictum significata.

PRIMA VESTIS Sacra AMICTVS, quo Sacerdos primùm operit caput suum & humeros; postea ex capite illum demittit, vt vestis suæ collum tegat, dicens: *Impone Domine capiti meo galeam salutis ad expugnandos Diabólicos incurfus*. Ex quo constat per Amictum significari virtutem spei & fiduciæ in Deum: de qua S. Apostolus: *induamus loriam fidei, & charitatis, & galeam spem salutis*. Quæ virtus triplici nomine est Sacerdotibus valde necessaria. Primum est, ad resistendū incurfibus & tērationibus Dæmonū: qui tūc accedūt ad fructū Sacrificij impediendum. Huiusmodi enim Dei & nostri hostes, cum experiantur, magna damna &

iactu-

In cap. 4.
Ezechielis.

b Colof. 3.
11. 9.

c Rom.

Lib. de My-
sterio. Missæ.
c. 64.

a 1. Thef. 5.
8.
Ephes. 6. 17.

acturam, quam accipiunt ex Missa benè peracta, & attentè audita: vnde offerunt tentationes, ad nos turbandos: tam per imaginationem & appetitum internum; quam per eas res & imagines, quæ per externos, sensus percipiuntur: est quæ necessarium, magna attentione & vigilantia eis resistere. Sed quoniã vires nostræ valde sunt breues, ac debiles: fiducia in Deum, illas auget & victoriam obtinet. Ac propterea significatur per galeam, quæ protegit caput: in quo præcipui sunt hominis sensus. Sagittæ enim Sathanæ rectà tendunt ad lædendã ac destruendã partem magis principalem, scilicet, & rationem. Ac propterea dixit Ieremias: *b facti sunt hostes in capite*: quia cæperunt ipsum spiritum; & corruperunt intentionem, quæ caput est & principium operis. Deinde spei virtus est necessaria in Missa, quia Sacerdotes funguntur officio mediatorum inter Deum & homines: intercedunt enim, & orant pro eis: eique proponunt necessitates communium: ad cuius orationis maiorem vim & efficacitatem plurimum releuetur fiducia, cui orationis impetratio innititur: ac propterea David vitæ quæ coniunxit, cum dixit, *c Sacrificate Sacrificium iustitiæ, & sperate in Domino*. Sacrificium enim ex parte hominis offerentis, eò efficacius operatur, quærit obtinebit: quò maiori Diuinæ misericordiæ fiducia illud obtulerit. Est quoque hæc fiducia necessaria ad temperandam pusillanimitatem, quam adfert timor & reuerentia Maiestatis Dei, Sacrificio huic assistentis. Non enim paruo sed magno opus est corde ad opus, adeo quæ grauius facinus aggrediendum in conspectu ipsius Domini, coram quo tremant potestates cælestes, & spiritus Angelici contremiscunt.

2

Sed quoniã spes ita Diuinæ Misericordiæ innititur, vt nostris obsequiis exhibitis valde confortetur: hinc est, quòd Amictus ponatur super humeros, ad significandam (vt ait Hugo de S. Victore) fortitudinem bonorum operum, quibus debet Sacerdos se munire, vt spes eius sic firmetur & possit citius obtinere, quod intendit. Experientia enim docet, non est tantum crescere fiduciam: ac propterea S. Ioannes dixit: *si cor nostrum non prehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: & quidquid petierimus, accipimus ab eo*.

3

SED aliquid adhuc excelsius significat AMICTVS, vt solidius fundamentum nostræ fiduciæ præbeat: nam (vt S. Bonaventura ait) respectus ipsam Christi Domini nostri *humanitatem*, cuius *caput*, ait Apostolus, *Divinitatem*, quæ illam cooperit, sicut Amictus tegit caput Sacerdotis. Nos enim potuissent oculi nostri infinitum huius Solis iustitiæ splendorem aspiceret: nisi eius carnis nube operiretur. Qui tamè Amictus statim ex capite ad humeros dimittitur: quia ita Deus occultat se in Christo, vt fides locum habeat, & tamen non desinat se admirandis suis operibus aperire, manifestare: quæ adeò sufficiens dederunt suæ Diuinitatis testimonium.

b Threm. 1. 5

S. Greg. li. 1.
Moral. c. 29

c Psal. 4. 6.

Lib. 2. de Sa
cram. p. 4.
d. 1. 2. 2. 21In exposit.
Myster.
Missæ.
Innocentius
sup.
c. 1. Cor. 1. 3.

iple dixerit: *opera ipsa, quae ego facio, testimoniū perhibent de mi; quia Pater misit me; & si mihi non vultis credere, operibus credite.* Nec alienum est, quod una eademque res virtutem significet confidentiæ, & Saluatoris humanitatē: illa enim spes nostra, & omne nostrum solarium ac remedium ab ea provenit. Quare cum Sacerdos *Amictum* accipiens, illum osculatur, & capiti suo imponit: cogitare debet, se amoris osculo Sacratissimam Christi humanitatem tangere, & capiti suo tanquam rem sibi charissimam imponere, ut ea se protegat, ac rueatur: Memor illius Davidis ad Deum sententiæ: *h Domine virtus salutis meae, obumbrasti caput meum in die belli: quia eam me protexisti.*

ALII DOCTORES dicunt: *Amictum* significare *velum* illud quo Iudei *velarunt faciem* Christi in domo Caiphæ; & *colaphis eum cadentes dicebant*: *k Prophetia nobis Christe quis est qui te percussit?* Cum enim hoc Sacrificium sit memoria Passionis eius: ideo vestes, quibus illud celebratur, signa sunt earum, quibus hostes eius eum in Passione induerunt: quas merito debemus venerari, & super nostra capita imponere, ac de eis eiusque iguominijs & cruce gloriari. Obiter etiam monentur Sacerdotes, à momento quo *Amictum* sibi imponunt, debere se maximam quam possint modestiam oculorum servare: cum è Sacrificia exeunt, & redeunt ad eam; & multò adhuc maiorem, quamdiu sunt apud ipsum Altare, ut eos semper demissos habeant neque huc illucue conuertant: nisi quantum necesse est, ut videant quod faciunt, nec aliud quicquam aspiciant. Ne eis eveniat, quod Ieremias conqueritur, dicens: *l oculus meus depradatus est animam meam; & in mors ascendit per fenestras, quæ subtrahit attentionem ac deuotionem cordis.*

§ II. Virtutes quas Alba & Cingulum significant.

ALBA, quæ vestis est linea, tegitque totum Sacerdotis corpus vsque ad pedes, representat vitæ Innocentiam, & cordis puritatem, quæ completitur sanctitatem perfectam, & constantem: ut insinuant verba, quæ dicit Sacerdos, cum illam induit: *Dealba me Domine, & munda cor meum, ut in sanguine Agni dealbatus, gaudis præsuar sempiternis.* Optanda omnino est in Sacerdotibus omnibus innocentia, quæ careat culpis, ita ut ab eis abstineant, & se præferuent. Cum tamen hæc adeo sit rara, servare saltem debent, eam mundiciem, quæ ex eo procedit, quod statim se purificent ab eis, in quas labi contingit: ita ut nulla, studio in corde remaneat, non solum aliqua magna, sed neque parua; sed quemadmodum Alba tegit totum corpus: ita iustitia & sanctitas totum exornet spiritum, ut de Sacerdotibus dici possit, quod de antiquis Nazaræis: *a candidiores Nazaræi eius nive, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo, Saphyro*

f Ioan. 5. 36.
g cap. 10. 33.

h Psal. 139. 8.

4
Gabriel Le.
tio. 11. in
Canonem.
i Matt. 14.
65.
k Matt. 26.
68.

l Thre. 3. 51
m Iere. 9. 21.

n Thre. 4. 7.

Y

pulchri-

pulchriores. Et iure optimo eos comparamus candori niuis, propter puritatem castitatis, quæ refrigerat ardores concupiscentiæ; & nitori lacti propter molliciem mansuetudinis & affabilitatis, quæ impetus iræ reprimi; & pulchritudini Saphyri, propter eam, quam illis adfert feruens eorum charitas, cum varietate virtutum illam comitantium. Ex quibus omnibus conficitur vestis illa Alba, candida, & longa: quæ per totam duret vitam, omnia opera exornet, & pedes affectuum tegat: imò multum adhuc supersit, ut cupiant Sacerdotes multò plura, quàm se ipsi faciant, præstare, ut placeant Domino, à quo tantum accipiunt bonum. Hunc tamen candorem & pulchritudinem non ex seipsis habent, sed ex gratia & misericordia Dei propter Christi merita: sicut illi Sancti, de quibus in Apocalypsi dicitur: *b quod lauissent stolas suas, & dealbassent illas in Sanguine Agni.* Qui sanguis applicatur per Sacramenta & exercitia bonorum operum, lauando animas à culpis, ac dealbando eorum splendore præstantium virtutum. Et cum Agnus ipse Sanguinem suum effuderit in gentibus cruciatibus, ut eo lauremur & dealbaremur: æquum est, nos quoque aliquem sustinere laborem, & mortificationem sine qua candor ille & pulchritudo non obtinetur. Ac propterea Alba est linea & alba, quæ multis lotionibus, & percussionibus ad suum pertinet candorem: ut intelligatur, etiam animæ candorem obtinendum esse laboriosum, & pœnam aliquam adferentibus operibus, lachrymis, orationibus, & mortificationibus. Horum omnium merito meminerit Sacerdos, cum ipsam *Albam* induit. Si enim horreat fordidam induere, & mundam aliam petat: potius debet erubescere, si animam suam videt vitiorum vestibus, & habitibus indutam: ac proinde diligentem operari dare, ut ab eis lauetur, & purificetur. In cuius rei signum constituit Ecclesia, ut Sacerdos antequam vestes Sacras induat, lauet manus, dicens: *Da Domine virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam, ut sine pollutione mentis & corporis valeam tibi seruire.* Ex quo constat: lotionem hanc externam excitare internam, iuxta antiquas Cæremonias, quibus iubebat Deus c *Aaron & filios eius lauare aqua, antequam Sacerdotalibus induerentur vestimentis*: imò & populum iubebat d *lauare vestimenta sua*, ut sic se præpararent ad Dei aduentum, cum volebat illis loqui: Ex quo deducit S. Ambrosius: sicut eo quod erat figura, tanta erat seruanda mundicies: multò maiorem meritò esse seruandam in ipsa veritate, quam illa referebat: discite (inquit) Sacerdos, quid sit lauare vestimenta tua, ut mundum cor celebrandis exhibeas Sacramentis. Si populus, antequam laualet, prohibebatur accedere ad Sacramentum: quomodo tu animo & corpore maculatus, orare audes, & sacrificare pro alijs? Hæc S. Ambrosius.

b Apoc. 7.
24.

c Exod. 29.
4. d. c. 19. 10.
Lib. 1. Offic.
6. 50.

”
”
”
”
”
”
”
”
”

Ut au

VT AVTEM hæc facilius & exactius reipla fiant, multam refert, oculos levare ad mysteria, quæ ipsa Alba indicat: vestem scilicet albam, quæ e Herodes Christum indutum illufit, ac remisit ad Pilatum, irridens eius regnum, & ipsum quasi stultum. Ipse autem Dominus patientia sua vestem obtinuit albam gloriæ in sua Resurrectione, sicut habuit in Transfiguratione, vbi f vestimenta eius dicuntur facta alba sicut nix: Quæ vestis etiam significatur per ALBAM. Quis igitur non contendat in hac vita induere albas virtutum vestes, etiam cum ad eas dealbandas, magnus labor sit subeundus? si aspiciat, quanta animi promptitudine dulcissimus noster Salvator exceperit vestem illam albam, qua illum induit Herodes in contemptum: quæ simul erat indicium candidissimæ intertæ vestis, quam Pater æternus in eius anima posuerat. Quod si per hanc promeretur vestis candida gloriæ: benè collocatus censebitur quinque labor in ea comparanda. Quàm fuit salubre consilium Domini, quo Sacerdotem quandam Episcopum exhortabatur, dicens: *g suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias, & vestimentis albis induaris, quibus tegatur confusio nuditatis tuæ, & sic in honore habearis apud Angelos & homines.*

AD IPSAM Albam cingendam & constringendam adhibetur CINGULUM, dicendo: *Præcinge me Domine cingulo puritatis, & extingue in lumbis meis humorem libidinis, ut maneat in me virtus continentia & castitatis.* Ex quibus verbis facillè intelligitur, hoc Cingulum significare virtutem castitatis, de qua superius egimus; estque magni momenti pro Sacerdotibus, ad perfectam eorum puritatem. In cuius figuram iubebat Deus h comedentes & Sacrificantes agnum Paschalem accingere renes suos; & ipse CHRISTVS Dominus noster dixit: *i sint lambi vestri præcincti, & lucerna ardentes in manibus vestris, expectantes aduentum sponsi celestis: non solum cum ad ad iudicandum est venturus; sed etiam quando in iplo Sacramento venit, ut nos visitet. Non enim admittetur, qui non erit succinctus.* Et ideo Sanctus HIERONYMVS, cum Sacerdotales antiquas vestes moraliter esset interpretatus, ad cingulum perueniens, ait: *Hæc omnia frustra sunt si castitas arcta, & ornata non fuerit. Ideo zona est, & cingit lumbos, restringit, & mortificat.* ET QUANDO CHRISTVS DOMINVS Noster apparuit SANCTO IOANNI *k vestitus podere, hoc est veste Sacerdotali, erat præcinctus ad mammillas zona aurea. Ut Sacerdotes intelligant, quod præcingere se debeant perfectissima castitate, quæ & corpus, & Spiritum, & omnes affectus purificet: amorem carnalem vincens spirituali, quod est aurum charitatis; quæ suavem ac iucundam reddit castitatem, ex se valde grauem ipsi carni, quam priuat voluptatibus,*

Y 2

quas

2
c Luc 23.14

f Mat. 18.20

g Apoc. 3.18

3

h Exod. 2.11
i Luc. 12.35

In Psal. 132.

k Apoc. 1.13.

quas appetit; & seuerius eam punit, vt intra luos contineat limites. Et quamuis hoc cingulum (iuxta aliquorum Doctorum sententiam) significet funes, quibus Christus Dominus in Horto fuit ligatus; aut flagella, quibus fuit ad columnam cæsus: huius tamen rei memoria auget amorem erga eum, qui tanta pro nobis est perpeffus, & suauem nobis reddit castigationem carnis, necessariam ad eam continendam, & castam seruandam.

4

SED vterius pergit CINGULI huius significatio; quod etiam colliget & contineat partes Albæ superfluas, ne per terram trahatur, aut ministerium impediatur. Et hoc nomine significat prudentem & cautam mortificationem, non solum in illicitis, sed etiam in licitis, cum non sunt ei, quod tunc fit, accommodata. Sanctitas enim est sicut *Alba* adeo longa & lata, vt complectatur varia genera cogitationum, affectuum, & curarum, & quidem bonarum & Sanctarum. At cogitationes & curæ, quæ in alio tempore & loco bonæ sunt, non semper sunt aptæ in Altari, & tempore Missæ. Quare opus est, illas præcingere, & colligere, ne impediatur. Tempus enim illud est destinatum ad orandum, & sacrificandum; non autem ad studendum, concionandum, aut negotium aliud agendum, quod extra illum locum & tempus esset licitum.

§. III. Virtutes per Manipulum & Stolam significata.

a Psal. 125. 5

MANIPVLVS præmisso osculo crucis, quam in medio habet, imponitur sinistro brachio, dicendo: *Merear, Domine, portare Manipulum stetus & doloris: vt cum exultatione: recipiam mercedem doloris: quæ sententia videtur alludere ad illam Psalmi: a Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent. Euntes ibant & flebant, mittentes semina sua: venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos.* Quare dicere possumus, MANIPVLVM significare virtutem zeli, hoc est tristitiam & dolorem de peccatis proprijs, & alienis, in quantum honori Dei, & animarum salutis aduersantur, cum Sæcra quadam contra ea indignatione, & feruenti ea disturbandi & expellendi desiderio. Peccata propria dissoluntur lachrymis, gemitibus, & contritionis actibus, & pœnitentia, qui disponunt hominem ad hoc Sacrificium dignè offerendum. Aliena peccata sunt etiam remouenda, orando cum lachrymis, & Sacrificium pro eorum remissione offerendo.

Supra- 2

MANIPVLO item, cui infixæ est crux, & in modum scuti in sinistrum brachium imposito, significantur (vt ait S. Bonauentura) arma defensiva, quæ præparare nos oportet ad certamen, quod continuum habemus cum hostibus, impugnantibus nos aduersis huius vitæ rebus; ad lenienda autem sensa, quæ illa aduersa adferant, scutum & clypeus noster esse debet humilitas & patientia Christi Domini nostri; & labores, pugna & luctus.

quas ipse sustinuit usque ad mortem crucis, addens nobis animos ad aduersa toleranda, & pugnandum in omnibus congressibus, sicut ipse Dux noster in suis pugnavit: & memores simus eius, quod alia occasione dixit Ieremias: *b dabis eius scutum cordi laborem tuum.* Quae sententia, etsi in literali sensu, intelligatur de incredulis, qui quasi scuto quodam se tegebant, & excusabant; ne Christi Diuinitatem crederent, quem videbant tot calamitatibus & ignominiiis Passionis affectum: multo tamen aptius Sacerdotes & Iusti sumere debent aduersa crucis Christi, tanquam scutum cordis sui; ut eis se protegant, amplectentes ea magno cum amore; cuius indicium dat Sacerdos, cum imponens *manipulum* in brachium, crucem eius osculatur. Quicquid enim cum amore suscipitur, id iucundum est ac suauis; amor enim clypeus est solidus, ad defendendum quod amat. Ac propterea in libro Canticorum dicit ipse Christus animae: *c pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum: quia fortis est ut mors dilectio; dura sicut infernus, siue sepulchrum, amulatio.*

HOC IPSVM clarius adhuc significatur per Stolam, quae superponitur collo, duciturque per medium pectoris in modum crucis; & cinguli extremitatibus alligatur, ne decidat. Ea autem significat obedientiam Legi Dei exhibendam: de qua dixit Salomon, ut *d collo nostro* tanquam *torquem* magni pretij imponamus, gloriantes & honori nobis tribuentes, quod ei nos subiiciamus, eiusque iugum cum humili subiectione tollamus. Eandem autem apponimus pectori nostro ut ante oculos semper illam habeamus, eius memores, iuxta illud quod Dominus iussit populo suo dicens: *e verba legis ligabis quasi signum in manu tua, & mouebuntur inter oculos tuos, scribesque eam limine, & ostiis domus tuae.* Ac denique in crucis modum disponitur super pectus, ita ut pars, quae ab humero dextero descendit, tendat ad sinistrum; & quae ab humero sinistro, tendat ad dextrum. Ad seruandam enim legem, opus est, ut huius vitae an ara & aduersa tanquam dulcia & prospera accipiat; & contra, dulcia & prospera reputet sibi aduersa. Summum reputans gaudium, quod patiat tribulationes ut magis proficiat in humilitate & patientia: timeat verò serenitatem prosperitatum, ne ipsum praecipitent in praesumptionem & superbiam; ut sic in omnibus imitetur obedientiam & subiectionem Christi, per Stolam (ut S. Bonaventura ait) significatam. Qui amplexus Diuinam legem, eam in medio cordis sui poluit: *f factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis*; & per totam vitam tulit crucem suam, fugiens honores, delicias & prosperitates; amplectens verò contemptus, dolores, & aduersitates: exemplo hoc suo approbans, & venerandum reddens hunc electionis modum: ut nos permoueret ad sequendum suum iudicium & consilium, tanquam rectius & aptius, & amplectendum ac faciendum, quod ipse se-

b Thre. 3. 6

c Cant. 8. 6

I

d Prov. 1 8.

c Deut. 6. 8.

2.

Ephes. 2. 8.

g Genes.
48. 13.

cit. Quemadmodum enim Iacob morti proximus commutauit manus ut benediceret Manassen & Ephraim filios Ioseph, qui g Manassen nato maiorem collocauerat ad Patris sui dextram; Ephraim vero nato minorem ad sinistram. Iacob autem commutauit manus, dextram ponens super minorem, & sinistram supra maiorem. Ita Christus D. N. tempore mortis suae, in Cruce pendens, ponit manum suam dextram super ea, quae mundus minor reputat, aduersitates scilicet; sinistram uero super ea, quae mundus maiora iudicat, quales sunt prosperitates: quamuis enim in utrisque possint homines saluari; primae tamen magis sunt conformes ei, quod ipse Dominus sibi elegit, tanquam magis securum.

3

DENIQUE Sacerdos Stulam accipiens, osculatur Crucem in eius medio sitam, dicens: *Redde mihi Domine, Stulam immortalitatis, quam perdidisti in prauaricatione primi parentis: & quamuis indignus accedo ad tuum Sacrum mysterium, merear tamen gaudium sempiternum.* Qua sententia significatur quod quemadmodum Adamus ob inobedientiam, quam exhibuit comedendo fructum arboris prohibita, vestem immortalitatis & aeternae gloriae amisit: ita eam recipit per obedientiam, virtute Crucis, in qua secundus Adamus mortuus est, ut Patri suo aeterno obediret. Et propter spem huius vestis aeternae, debemus libenter induere vestem obedientiae, osculantes demissa, & amanter Crucem propriae abnegationis, in qua obedientia fundatur.

§. IV. Virtutes per Casulam significatae.

a 1. Cor. 31.
7.

b 1. Tim. 1.
5.

CASULA, quae ultima est vestium, magisque splendida; ac praeciosa reliquas tegit: significat virtutem charitatis, quae reliquis virtutibus est excelsior: quibus & honorem adfert, eas defendit, & protegit, comitando eas in earum actionibus, ut perfectae sint. a Charitas enim (ut ait Apostolus) *omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet, & ad omnia valet, ita ut sine ea res omnes sint imperfectae, cum ea autem suam omnes habeant perfectionem: b Finis enim Praecepti (ut idem Apostolus ait) est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, sed integra & perfecta.* Et quemadmodum Casula duas habet partes, quarum altera pectus, altera dorsum tegit: ita, ait S. Bonauentura, charitas duas debet habere actus: amoris scilicet Dei, & proximi; amorem amicorum & inimicorum, nemine excluso, etiam nobis valde infenso, & qui proderit nos ad dorsum aggrediantur. Nam charitas est, quae suauiter nobis reddit legis iugum, & Christi Crucem, & omnium praecceptorum & consiliorum onus facit leuius; aut potius in ea sola summatim quasi omnia continentur, & perfecta legis obseruatio: cuius fructus est pax & gaudium in Spiritu

ritu Sancto. Ac propterea, Sacerdos, cum eam induit, dicit: *Domine qui dixisti iugum meum suave esse, & onus meum leue: fac ut istud portare sic valeam ut consequar tuam gratiam.* Nec sine causa Casula brachia relinquit libera; ut intelligatur libertas spiritus, quam adtert Charitas: communicans magnam promptitudinem & velocitatem ad omnia quæ sunt divini obsequij, ita ut nihil illam terreat, aut impediat. Hæc est præcipua *vestis nuptialis*, quam habere debet ingressurus hoc cœleste conuiuium, ac Diuinum hoc Sacrificium oblaturus; Et dicitur *tunica illa hyacinthina*, qua Sacerdotes antiqui ornabantur, ex cuius fimbria pendeabant *tintinnabula aurea simul cum malis punicis*: Charitas enim tribuit Sacerdotibus cœlestem vitam, simul cum verbis & operibus magni exempli, & magna efficacitate ad omnium corda vnienda. Hæc est e *vestis Esau* valde preciosa, & propria Sacerdotij, quæ ad illum iure primogenituræ pertinebat, quam induit *Iacob*, ut *benedictionem Patris sui Isaac* obtineret: Sacerdos enim Charitate indutus, sibi & proximis suis benedictiones obtinebit e cœlo venientes, propter merita summi nostri Sacerdotis Iesu Christi; cuius *f tunica inconsutulus* significabatur per Casulam, eratque Symbolum Charitatis, non ferentis diuisionem aut scissionem aliquam; omnes enim iustos coniungit in vna Ecclesia, in vno Spiritu, & in participatione vnius eiusdemque Sacramenti & Sacrificij. Sed cum sit vna, talem habet proprietatem, ut ita se multis accommodet, ut fiat omnia in omnibus & omnium illorum colorem induens, *Fleat cum flentibus at cum gaudentibus gaudeat.*

Et quemadmodum Casula inter reliqua ornamenta singularem exigit colorem, vnum ex quinque iuxta diuersitatem temporis: album scilicet, aut rubrum, viridem, aut violaceum, aut nigrum; (his enim tantum vitur Ecclesia diuersis temporibus) ita Charitas varios induit affectus, nunc lætitiæ & gaudij ob *D e i* magnalia, & gratitudinem propter eius beneficia; nunc patientiæ & fortitudinis, ut se ad martyria, magnosque labores offerat; nunc heroicis exercet actus Spei, tum cum orat; tum cum egregium aliquod facinus aggreditur, aut se in aliqua videt pressura constitutam; tum exercet actus Fidei, ex se quidem obscuros, sed illustratos amore, supplente cognitionis defectum; ac denique affectus exercet tristitiæ, & fletus propter sua peccata & miseria, aut etiam aliena; aut propter aduersa, quæ eius dilectus est in Passione perpressus; aut propter exilium quo detinetur, optans illum in sua, gloria videre. Hac affectuum varietate potest ac merito debet exornare se Sacerdos diuersis temporibus, ut suum dignè offerat Sacrificium.

c Matt.
22. 12.d Exod.
28. 31.e Gen. 27. 15
Ex Isidoro
in Gen. 23.
Vide Pine-
dam in t. 1.
in Job, ver-
su. 1.
1 Ioan. 19.
2.

g Rom. 12.

15.

2

3

HÆ summam sunt virtutes, quas vestes Sacerdotales significant, quarum actibus induere se debent Sacerdotes, ut possint dignè suam Missam celebrare, accommodantes deuotionem cordis, & modestam grauitatemque corporis, ei, quod ipse, ornatus representat; ita ut & corpus, & Spiritus rectè in omnibus conformentur in hoc opere, & in omnibus motibus, verbis, actionibus, ac cæremoniis eius: coniungentes reuerentiam & grauitatem internam cum externa, ad populi ædificationem, & externam ipsam cum interna, ad placendum Deo, qui non delectatur honoribus purè externis.

CAPVT XI.

RATIO LEGENDI ET AVDIENDI MISSAM CUM
perfectione; & nominatim quid sit agendum in prima eius parte vsq;
ad Euangelium.

VM MISSA SIT SACRIFICIUM COMMUNE TOTI vs Ecclesiæ, tria personarum genera ordinariè ad eam concurrunt. Quarum prima & præcipua est ipse Sacerdos, qui aliqua dicit, & facit solus; in aliis autem iuuatur à Ministris ipsi assistentibus, & hi secundum tenent locum; (quorum munia in capite secundo proposuimus) tanti enim momenti hæc munia sunt in oculis Dei, ut aliquos gradus instituerit Sacramenti Ordinis, qui gratiam conferant, ut perfectè fiant. Tertium locum tenent reliqui Fideles, Missæ assistentes: qui, ut supra diximus, etiam offerunt hoc Sacrifitium, magnamque ex eo accipiunt vtilitatem: si, quod ipsis incumbit, rectè præstent: audientes scilicet quæ Sacerdos dicit, & facientes, quæ commendat: eumque imitantes in iis, quæ facit, in eo gradu, qui illis incumbit. Et autem pro fundamento supponendum: in ipsa Missa simul concurrunt eminenter, etiamsi breuiter, exercitia spiritualia, quæ Sancti vocant Lectiõnem, Orationem, Meditationem, & Contemplationem, quorum finis est unio cum ipso Deo: & Orationem quidem exerceri cum omnibus modis orandi etiam excelsioribus, præcipuè quatuor illis, quos Apostolus vocat, a *orationes affectuosas, gratiarum actiones* ob accepta beneficia, *petitiones* donorum & gratiarum, & *obsecrationes*, hoc est preces adductas titulis & causis, ad obtinendum quod petitur, ut in alio loco factius explicauimus. Et correspondent quatuor titulis, quibus Missa offertur: in quibus omnibus exerceri debent tam Sacerdotes, qui illam legunt, quam reliqui

a 1. Tim. 21.

Ducis spirit
Tract. 1. c.
12.

ei alia